

Monumentnummer*: 512786

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 20 juli 1999
Kadaster deel/nr 82759/46

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Heerlen	Heerlen	Limburg

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Heerlen	L			703

Omschrijving**

Inleiding

R.K.-KERK VAN DE PAROCHIE ST. FRANCISCUS VAN ASSISIE is gebouwd met invloeden van Expressionisme en Neogotiek in 1923 naar ontwerp van architect P.G. Buskens te Rotterdam. De grond waarop de kerk en het klooster werden gebouwd werd geschonken door de Parijse familie De Wendel, de eigenaars van de Oranje Nassamijnen. De kerk is via een kloostergang verbonden met het naastliggende klooster, dat tegenwoordig wordt gebruikt als pastorie. In 1948 is een Heilig Hartkapel gebouwd tegen de noordgevel van de kerk op aanvraag van dhr Louwe, rector. Deze kapel was een geschenk ter ere van het 25-jarig bestaansfeest van de kerk op 30 oktober 1948. De ruimte rechts van absis is sinds 1965 in gebruik als dagkapel en is gerenoveerd in 1982.

Omschrijving

De R.K.-KERK heeft een hoofdzakelijk rechthoekige plattegrond met volumes van verschillende hoogten gelegen onder zadeldaken. De zadeldaken hebben leien in Maasdekking en op het schip staat een dakruiter. Het oxaal en het portaal, en het koor bevinden zich tegen het schip in iets lagere volumes. Aan weerszijden van het portaal zijn twee kapellen onder kleine zadeldaken. Tegen het koor staat de minder hoge absis met aan weerszijden van en loodrecht op de absis twee volumes met onder meer de dagkapel. Rechts tegen de zijbeuk staan nog twee kleine kapellen en twee biechtstoelen. Tegen de linkerzijbeuk bevinden zich twee biechtstoelen en de kloostergang loodrecht op het schip. De gevels hebben een optrek van baksteen in kruisverband, waarvan horizontale banden en randen van topgevels zijn versierd met bloktandmetselwerk. De topgevels worden licht ingesnoerd onder de top en hebben balkankers en grote spitsboogvormige vensters met trasering. Verder bevinden zich in de gevel kleine spitsboog vensters en rechthoekige vensters

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

in spitsboogvormige nissen beide met gekleurd glas-in-lood en spitsboogvormige en rechthoekige houten deuren met beslag. Alle voorkomende bogen zijn stompe spitsbogen. En onder de bogen van de vensters zijn natuursteen aanzetstenen aangebracht.

De VOORGEVEL heeft een topgevel met kruis. In de gevel bevindt zich een portiek achter drie spitsbogen met entree. In de spitsbogen van verschillende rollagen bevinden zich kleine beeldjes van kinderhoofdjes en engelen in gebakken steen. De kolommen van de spitsbogen worden van de bogen gescheiden door een steen met bloktand. In het portiek bevinden zich drie rechthoekige dubbele deuren met spitsboogvormige bovenlichten. In het midden van elk bovenlicht is een Art Deco beeld als stijl aangebracht. Op het kalf is een tekst uitgesneden. Christus met heiligen. Drie deuren en twee zijingangen. Boven het portiek bevindt zich een groot spitsboogvenster met traceringen waartussen glas-in-lood. Dit venster is gelegen in een topgevel met kruis. Aan weerszijden van het portiek bevinden zich uitspringende, kleine kapellen met vensters met traceringen onder zadeldaken. In de gevel van elke kapel bevindt zich een groot getraceerd venster en enkele kleine vensters. Deze topgevel staat voor de hogere topgevel van het schip, met hoog in de top drie smalle vensters. De RECHTERZIJGEVEL van het schip heeft zeven traveeën gescheiden door steunberen die doorlopen over de zijbeuk onder platte daken. In de traveeën bevinden zich vijf vensters, de eerste en de laatste travee zijn blind. In de eerste travee van links is de kapel uit 1948 geplaatst met drie vensters in de kopse gevel en één in elke zijgevel. Tegen de tweede is een uitbouw voor een biechtstoel onder een dakschild met twee vensters. De vierde travee heeft een portaalentree met dubbele houten deur. De zesde travee heeft een uitbouw voor een biechtstoel. De gevelvlakken van de zijbeuk hebben drie kleine vensters. Ter plaatse van het koor ligt de zijgevel iets terug. In dit gevelvlak bevinden zich drie kleine vensters, voor de gevel staat een volume van een laag met entree en dubbele deur met smeedwerk. De kopse gevel van de dagkapel springt weer uit en heeft een spitsboogvormig venster.

De ACHTERGEVEL bestaat uit drie volumes, waarvan het middelste risalerend en met topgevel. Het linker- en rechtervolume hebben beide vijf kleine spitsboogvensters, gegroepeerd per drie en twee. De risaliet heeft vijf kleine vensters, waarboven een groot venster met baksteen tracering. De LINKERZIJGEVEL heeft links een topgevel met klein venster in de top. Rechts hiervan een volume van een laag met twee vensters, waarnaast een iets terugliggend volume van een laag onder een plat dak. Dit is de kloostergang, die ligt voor de zijbeuk. Het schip heeft zeven traveeën met vijf grote vensters. Tegen de middelste travee ligt de verbindingsgang naar het klooster-sacristie. Het INTERIEUR van de kerk is geheel in schoonmetselwerk in halfsteens verband met plint van geglazuurde baksteen en kolommen met afgeronde hoeken. Het driebeukige schip heeft een zadeldak plafond op houten spanten. Het schip wordt van de zijbeuken gescheiden door zeven spitsbogen. Tussen schip en koor en het koor en de absis bevinden zich grotere spitsbogen. Het portaal wordt van het schip gescheiden door vier bogen, tussen de middelste twee bevindt zich het familiewapen van de familie De Wendel in natuursteen. Hierboven bevindt zich de met een tekst beschreven balustrade van het oxaal. In de gevel van het oxaal bevindt zich een vierdelig venster met baksteen traceringen en glas-in-lood met tekst en afbeeldingen van heiligen en bloemen. Aan weerszijden van het portaal bevinden zich de doopkapel en de Antoniuskapel beide achter smeedijzeren hekwerk. Het schip heeft een houten plafond met houten balken op spanten. De balken en het plafond zijn beschilderd. De spanten steunen op verjongende baksteen consoles, die weer rusten op consoles met afbeeldingen van hoofden van apostelen in zandsteen. Deze rusten weer op baksteen kolommen, tevens de drager van de spitsbogen. Een mozaïek tegelvloer in vele kleuren. In de zijbeuken bevinden zich de biechtstoelen met deuren van omstreeks 1982. De rechterzijbeuk geeft toegang tot de Mariakapel en de H. Hartkapel, en vooraan in de kerk via de zijentree tot de dagkapel. De houten lambrisering is afkomstig uit Duitsland en is later geplaatst. De kerkbanken zijn afkomstig uit de kerk. In deze ruimte is een gedeelte ingericht voor verwarming. De linkerzijbeuk geeft toegang tot de kloostergang. Het koor versmalt zich trapsgewijs tot aan de absis en bevat twee altaren en een kruis met beeld. In de muren rond de absis bevinden zich drie, vijf en drie nissen, die boven de kunststeen console uitlopen in dichte nissen. In de muur aan de achterzijde van de absis, boven de middelste drie van de vijf nissen bevinden zich drie grote glas-in-lood-ramen voorstellende de H. Clara, St. Franciscus en de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

H. Pachalis. Verder zijn in het interieur onder meer van belang de vensters met gekleurd glas-in-lood, de kruiswegstaties van Charles Eijck, gerestaureerd door Schenkelaars, de preekstoel in verschillende kleuren marmer van fa. Cuijpers te Roermond, het Maria- en Franciscusaltaar in verschillende kleuren marmer met mozaïeken van Charles Vos, de gebrandschilderde ramen van Asperschlag uit Amsterdam en de authentieke eikenhouten kerkbanken.

Waardering

De St. Franciscus van Assisië kerk bezit cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van een geestelijke en sociaaleconomische ontwikkeling, mede door de invloed van de familie De Wendel. De architectuurhistorische waarden worden bepaald door het belang van de kerk voor het oeuvre van architect P.G. Buskens. Verder vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp en de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur. Wegens de situering is de kerk van bijzondere betekenis verbonden aan de ontwikkeling en het aanzien van de stad Heerlen. En vanwege de redelijk hoge architectonische gaafheid van exterieur en interieur en de artistieke inzet van diverse kunstenaars bij de aankleding en inrichting van de kerk. De kerk is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarden en als tijdeigen document van een kerk, die is gebouwd tijdens de mijnontginningen in Heerlen.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument